

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. V. Vtrum homo, cui facta esset revelatio suæ damnationis, adhuc
posset & teneretur sperare beatitudinem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

ARTICULUS V.

Utrum homo, cui facta esset revelatio suae damnationis, adhuc posset & teneretur sperare beatitudinem?

§. I.

Quibusdam praemissis difficultas resolvitur.

70. **S**uppono primò tanquam certum, dati ali-
quod praeceptum spei, quo homo teneatur
sperare beatitudinem, & ea omnia quae ad eam
consequendam sunt necessaria. Ita enim ex va-
riis Scripturae locis colligitur, praesertim ex illo
Psal. 4. *Sacrificate sacrificium iustitiae, & sperate in*
Domino: ubi eodem tenore continetur praecep-
tum iustè agendi, & sperandi. Et similiter Apo-
stolus ad Titum 2. expectationem beatitudinis
conjugit aliis quae iubentur sub poena aeternae
damnationis, cum sic ait: *Apparuit gratia Dei om-*
nibus hominibus, erudiens nos, ut abnegantes impieta-
tem, & secularia desideria, sobrie, & iuste, & pie vi-
vamus in hoc saeculo, expectantes beatam spem: nam
pro saecularibus desideriis substituit inter alia
expectationem beatae spei, & eam coniungit
cum aliis ad salutem necessariis, quae sunt sobrie,
iuste, & pie vivere. Adde quod inter alia prae-
cepta, quae Timotheus ex praescripto Apostoli
divitibus dare debebat, erat spes: *Præcipe* (inquit)
divitibus huius saeculi non sperare in incerto divitiarum,
sed in Deo vivo. Denique inter peccata quae
fuerunt causa reprobationis Regis Saul, nume-
ratur illud, quod non speraverit in Domino. Et
Sapient. 2. exprobratur impiis, quod non spera-
verint mercedem iustitiae. Accedit praeterea ratio
manifesta: nam contra rectam rationem est,
non confidere de Dei potentia & misericordia,
& negligere, aut non efficaciter prosequi tan-
tum bonum, quantum est vita aeterna, cum certa
promissione oblatum; aut non velle subire la-
borem, illius assequendi gratia necessarium: Er-
go datur praeceptum naturale spei, quo homo te-
netur sperare beatitudinem, & omnia quae ad
eam consequendam sunt necessaria: quamvis il-
lud non extet in Decalogo; quia, ut ait D. Tho-
mas hic quæst. 22. art. 1. est praeambulum ad ip-
sum Decalogum, non minus quam fides: sicut e-
nim non possumus legem accipere, nisi
prius credamus eum habere auctoritatem leges
ferendi; sic etiam eandem legem non possumus
approbare, & velle observare, nisi prius certò
teneamus premia quaedam proposita esse obser-
vantibus talem legem, quae ab omnibus ejus
cultoribus firmiter sperari & expectari possunt
ideoque non debuit praeceptum spei, sicut nec
mandatum fidei, in Decalogo recenferi.

71. **S**uppono secundò casum, in titulo articuli
positum, esse quidem impossibile de potentia ab-
soluta, ut docet S. Thomas quæst. 23. de verit.
art. 8. ad 2. his verbis: *Ad secundum dicendum, quod*
quamvis de potentia absoluta Deus possit revelare suam
damnationem alicui, non tamen hoc potest fieri de po-
tentia ordinata, quia talis revelatio cogeret eum despe-
rare. Et si alicui talis revelatio fieret, deberet intelligi
non secundum modum prophetiae praedestinationis, vel
praescientiae, sed per modum prophetiae comminationis,
qua intelligitur supposita conditione meritorum. Po-

A test ergo Deus, juxta D. Thomam, de potentia
absoluta, alicui suam revelare damnationem
absolutè, & secundum modum prophetiae praedestina-
tionis, & praescientiae, non revelato pec-
cato.

Ratio etiam id suadet: Nulla enim est impi-
cantia, quod Deus suam scientiam cui voluit
communicet: Sed Deus scit reprobi damnatio-
nem: Ergo poterit ipsi hanc scientiam per reve-
lationem communicare.

Confirmatur primò: Deus potest alicui dam-
nationem alterius revelare; ut constat in Christo
Domino, qui novit omnium reproborum dam-
nationem; & in reprobatione Antichristi, uni-
versali Ecclesiae revelata: Ergo & ipsi reprobo
potest propriam damnationem revelare.

Confirmatur secundò: Deus potuit habere
decretum non conferendi gratiam efficacem ad
resurgendum à peccato homini committenti
adulterium v.g. & hoc decretum hominibus re-
velare: At in casu isto homo committens adu-
terium certus esset suae damnationis: Ergo illius
non implicat certa notitia.

Supposita ergo huius casus possibilitate ab-
soluta, inquirimus in praesenti, an homo ille cui
sua damnationis facta esset revelatio, adhuc
posset, & teneretur ex praecepto spei sperare
aeternam beatitudinem? In cujus difficultatem
resolutione Gregorius de Arimino, & Vidua,
quos sequuntur Grañado, & Martinonius, par-
tem affirmantem tenent: negantem verò an-
teplectuntur Thomistae. Cum quibus

Dico: Si Deus alicui suam damnationem re-
velaret, ille posset quidem adhuc desiderare &
concupiscere beatitudinem, non tamen illam
sperare; subindeque ex praecepto spei non tene-
retur sperare illam.

Prima pars conclusionis manifesta est: Nam
desiderium & amor non respiciunt bonum ut
consequendum, neque aliquis horum actuum est
motus aggressivus ad vincendam arduam
beatitudinis, sed illam respicit secundum se, &
ut absolute bonam: Atqui posita revelatione de
futura damnatione, adhuc beatitudo apparet
bona, & possibilis secundum se: Ergo potest ad-
huc desiderari & amari.

Secunda verò pars suadet: Potentia ad spe-
randum includit, vel supponit iudicium de futu-
ritate beatitudinis: Sed tale iudicium non po-
test reperiri in illo cui sua damnationis reve-
latio facta est: Ergo nec potentia ad sperandum
beatitudinem. Major videtur certa: potentia
enim expedita ad actum voluntatis eliciendum
includit, vel supponit cognitionem intellectus,
regulantem actum voluntatis: Sed iudicium de
futura beatitudinis est cognitio regulans
actum spei: Ergo potentia expedita ad actum
spei, hoc iudicium includit, vel supponit. Minor
verò probatur: Facta revelatione damnationis,
homo est certus se non consecuturum salutem:
Sed cum hac certitudine non stat iudicium de
illius futuritione; cum ista duo iudicia sint con-
tradictoriè opposita: Ergo iudicium de futuri-
tione beatitudinis, non potest reperiri in illo cui
sua damnationis revelatio facta est.

E Respondent Adversarii, concessa Majori,
negando Minorem: cum enim (inquiunt) fa-
cta homini revelatione de sua damnatione, pos-
sit illi non assentiri, potest etiam iudicare, non
obstante tali revelatione, se posse consequi
beatitudinem, ac proinde habere potentiam ad
illam

illam sperandam: sicut in homine infideli, itante revelatione mysterii sanctissimæ Trinitatis, potest, pro illius libertate, esse iudicium oppositum, nimirum Deum non esse Trinum in Personis.

Hanc solutionem aliqui conantur evertere, limitando conclusionem ad revelationem creaturam. Unde asserunt quod licet facta revelatione, cui homo liberè non assentiatur, ut potest, sit potentia ad sperandum, non tamen itante assensu revelationis, cum quo iudicium ad spem requiritur componi nequit.

Sed præterquam quod hæc doctrina conclusionem nostram limitat, solutionem datam non indingit. Quod sic ostendo: Licet cum assensu prædictæ revelationis non componatur iudicium de consecutione salutis, tamen cum illo ita potentia ad tale iudicium habendum, cum sit potentia ad non assentiendum tali revelationi: Ergo etiam cum tali assensu stat potentia ad sperandum.

Explicatur & magis illustratur hæc ratio: In homine liberè desperante reperitur hoc iudicium, non consequatur salutem; cum quo alterum iudicium de ejusdem salutis consecutione componi nequit, & tamen in illo homine est potentia ad sperandum; quia cum iudicium de non consecutione salutis sit liberum, potest oppositum formare: Ergo similiter, quamvis cum assensu revelationis prædictæ non componatur iudicium requisitum ad spem, poterit tamen componi potentia ad sperandum; quia talis assensus pro hominis libertate poterit non existere.

Explicatur amplius exemplo adducto: Cum iudicio falso de non existentia mysterii Trinitatis in infideli non componitur assensus fidei, & tamen quia iudicium illud potest non esse, pro hominis libertate, talis infidelis est potens ad credendum: Ergo similiter in nostro casu.

Aliter ergo est impugnanda solutio, hac nempe ratione. Licet cum prædicta revelatione stet in homine potentia ad habendum iudicium oppositum, nimirum se posse consequi salutem, cum illa tamen non stat iudicium prudens de consecutione beatitudinis, neque potentia ad illud habendum: Ergo cum prædicta revelatione (dato etiam quod homo illi non assentiatur) non stat potentia ad sperandum. Consequentia patet: nam ut esset talis potentia, deberet existere prædictum iudicium, vel potentia ad illud habendum; cum actus spei regulari nequeat nisi per iudicium prudens, eo quod prudentia sit regula omnium virtutum. Antecedens etiam est manifestum: nam homo non assentiendo prædictæ revelationi, contra rationem operatur: Ergo non potest iuxta prudentiam formare iudicium talis revelationi oppositum.

Confirmatur: Licet infidelis possit revelationi non assentiri, ut de facto contingit, revelatione tamen supposita, non potest formare iudicium prudens, oppositum objecto revelato; cum hoc iudicium in hac suppositione sit peccatum, & consequenter imprudens: Ergo similiter in nostro casu, licet possit homo iste prædictæ revelationi non assentiri, iudicium tamen illi oppositum erit peccatum, & imprudens, subindeque insufficientes ad actum spei regulandum.

Ex his probata manet tertia conclusionis pars: cum enim nemo obligetur ad impossibile, si ille cui Deus suam damnationem revelaret, non haberet potentiam ad sperandum, non posset præ-

cepto spei obligari ad sperandam beatitudinem: unde per omissionem huius præcepti non peccaret; ommissio enim præcepti quod homo adimplere non potest, non est libera, nec proinde mala & peccaminosa: peccaret tamen, positivè desperando per actum formalem & expressum desperationis, quæ essentialiter mala est; quippe quæ per modum fugæ & recessus continet odium & detestationem ipsius beatitudinis, subindeque ipsius Dei, quatenus est bonum nostrum, & à nobis per claram visionem possideri potest.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primò: Apostolus habuit revelationem certam de sua salute; & tamen timuit 1. ad Corinth. 9. *Castigo corpus meum, & in servitutem redigo, ne cum alius prædicaverit, ipse reprobus efficiar*: Ergo etiam si quis habeat certam & absolutam de sua damnatione revelationem, poterit nihilominus sperare beatitudinem.

Respondeo vel Apostolum, quando hæc scripsit, nondum revelationem certam de sua salute habuisse: vel si tunc talem revelationem habuerit, ipsum non in persona propria, sed in persona cuiuslibet nostrum, locutum esse, ostendens quid unicuique, licet miraculis, prædicandi dono, & cæteris aliis clareat, præstandum sit: vel tertio ipsum Apostolum circa occasiones, quæ ipsum ad peccandum poterant inducere, ita se gessisse, ac si damnari timuisset, præsertim cum sciret per ista media, nempe per castigationem, & subjectionem carnis, adimplendam esse executionem suæ prædestinationis. Ideoque re ipsa non timuit à beatitudine excidere, sed tantum voluit ostendere, castigationem carnis esse sibi necessariam; cum per hanc Deus prædestinationem suam sortiri suum effectum ordinasset: unde hæc verba, *ne reprobus efficiar*, sumuntur negativè, & idem sonant, ac si diceretur, ne mea prædestinationis effectum suum non consequatur.

Obijcies secundò: Cum revelatione damnationis stat potentia ad consequendam salutem: Ergo & ad illam sperandam. Antecedens videtur certum. Consequentia etiam apparet manifestata: cum enim plus sit consequi salutem, quam illam sperare, si cum revelatione damnationis stet potentia ad consequendam salutem, a fortiori cum tali revelatione manebit in homine potentia ad illam sperandam.

Respondeo dato Antecedente, negando Consequentiam: licet enim plus sit consequi salutem quam illam sperare, subindeque prædictæ revelationi magis opponatur consecutio salutis, quam illius spes, minus tamen ei opponitur potentia ad salutem consequendam, quam potentia ad illam sperandam. Ratio est: quia licet cum revelatione damnationis stare non possint auxilia efficacia ad salutem, bene tamen sufficientia; subindeque licet per talem revelationem aufertur futuritio salutis, non tamen ejus possibilitas: potentia verò ad sperandam beatitudinem requirit quod illa possit prudenter apprehendi ut futura, cum spes Theologica non possit versari nisi circa bonum quod potest prudenter apprehendi ut futurum: posita autem revelatione damnationis, implicat quod salus ut futura prudenter apprehendi possit: Ergo ea posita, implicat remanere in homine potentiam ad sperandum.

Vu

Obi-

Tom. IV.

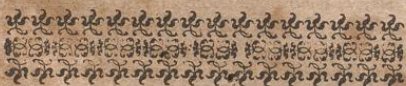
89. Obijcies tertio: Facta alicui revelatione damnationis, adhuc teneretur servare omnia praecepta, subindeque illa servare posset, cum nemo possit obligari ad impossibile: Ergo cum observationi praeceptorum annexa sit gloria consecutio, juxta illud Christi Matth. 19. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata*, adhuc ille posset sperare beatitudinem.

Respondeo primò negando Antecedens: tunc enim non teneretur servare unum ex praeceptis divinis, nempe praeceptum sperandi vitam aeternam, ut in 3. parte conclusionis diximus.

90. Respondeo secundò, dato Antecedente, negando Consequentiam. Ad cujus probationem dicendum, quod executio gloriae annexa est observationi mandatorum, non quomodo cumque considerata, sed efficaciter exhibita, & usque ad finem vitae: posita autem revelatione damnationis, non posset sperari efficax observantia omnium mandatorum usque ad finem vitae; quia tunc esset de fide, quod ille, cui facta esset talis revelatio, aliquod mandatum non servaret efficaciter, licet de isto vel illo determinatè non esset ei revelatum.

91. Obijcies quartò: Revelatio divina de futura damnatione merè extrinsecè se habet respectu objecti quod revelat, subindeque illud intrinsecè non immutat: Ergo sicut contra hominem poterat, & tenebatur sperare beatitudinem, ita & post. Sed nego Consequentiam: licet enim ex tali revelatione non varietur objectum, variatur tamen in homine iudicium prudentiale de illo, subindeque tendentia voluntatis in illud, ut ex supra dictis patet.

92. Ex dictis inferes, quod ille cui facta esset revelatio suae damnationis, non teneretur orare ad petendum à Deo auxilia efficacia ad salutem: oratio enim actum spei explicitum vel implicitum necessariò importat; atque adeò si ille non teneretur sperare, etiam non teneretur orare. Unde Augustinus lib. 21. de civit. cap. 24. *Si de aliquibus ita Ecclesia certa esset, ut qui sunt illi etiam nosset, qui licet adhuc in hac vita sint constituti, tamen praedestinati sunt in aeternum ignem ire cum diabolo, tam pro eis non oraret, quam nec pro ipso.*

DISPUTATIO X.

De virtute Charitatis.

Ad quaest. 23. & sequentes.

JActo spiritualis aedificii fundamento, & fidei objecto, actibus, & proprietatibus explicatis; atque altera Theologicarum virtutum, quae ipsi simillima est, scilicet spe, ei adiuncta: nunc de charitate agendum est, quam fides concipit, & ad quam spes currit; & quae fidei umbras, ac spei suspiria praetergressa, se totam in Deum immergit; ut aeterna illa pulchritudine, quam fides ostendit, & spes optat, feliciter perficiatur. Haec gemma virtutum, quae ceteras format, illustrat, perficit, ei que ornatum singularem ac venustatem ex sui consortio imperit.

A Haec vestis purpurea Sponsae, optimè sedens super byssum castitatis; aut vestis polimita Ioseph, omnium virtutum varietate decorata; vel, si vis, vestimentum Jacob, cuius fragrantia benedictionem Patris caelestis impetrat. Haec cupit igneus, sublevans interiorem hominem in paradysum spirituales; bitumen quo Deus Ecclesiam arcam linivit, ne aquae tribulationum ipsam penetrare possint; cementum quo lapides vivum aedificium spirituali connectuntur; filum aureum quo inter se colligantur; caeleste gluten, quod animam Deo jungit; & vinculum illud perfectionis, quod felicissimo nexu & homines Deo, & inter se homines propter Deum, ejusque distributionem, conjungit. Haec ulna aurea, quae porta & muri caelestis Jerusalem metiuntur, & qui luminis gloriae, & beatificae visionis perfectio mensuratur: *Plus enim* (inquit Doctor Angelicus) *participabit de lumine gloriae, qui plus habebit de charitate*; vel, ut loquitur Augustinus, *quantum charitati adhaeserit, tantum lumine gloriae illustrabitur*. Haec denique, teste Apollonio, excellentissimum omnium charitatum est: quod enim inter planetas Sol, inter elementa ignis, inter metalla aurum, & inter gemmas carbo unicus, hoc inter virtutes charitas est. De hac ergo nobilissima & praestantissima virtute, in hac computatione differemus, & minus difficilia omittentes, subtiliora tantum & difficultiora discutiemus.

ARTICULUS I.

Utrum charitas verè & propriè sit amicitia hominis cum Deo?

NEgant Durandus in 4. dist. 49. quaest. 4. num. 16. dicens hominis ad Deum non esse propriè amicitiam: affirmant vero ceteri Theologici S. Doctores hic art. 1. ubi expressè docet, quod charitas est quaedam amicitia hominis ad Deum. Sed advertendum cum Cajetano, in commentatio hujus articuli, quod hic non accipitur amicitia relativè, nimirum pro relatione illa, quae amicus est formaliter amico amicus, sed fundamentaliter pro habitu aut actu amoris mutui, qui est fundamentum ipsius relationis: nam quando quaeritur, an charitas sit amicitia inter Deum & homines, certum est non quaeri, an ipsa charitas sit relatio (satis enim constat eam non esse relationem, cum sit habitus, subindeque ad categoriam qualitatis pertinet) sed inquiri, an ipse habitus, vel actus, quo Deum diligimus, & qui est hujus relationis fundamentum, sit habitualis, vel actualis amicitia hominis ad Deum. Hoc praemisso: pro resolutione hujus celeberrimae quaestiones sit

S. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

Dico igitur, charitatem esse verè & propriè amicitiam hominis ad Deum.

Probatum primò ex sacris litteris, in quibus justis & sanctis homines passim vocantur amici Dei: Jacobi 2. *Abraham amicus Dei effectus est*. Joan. 21. *Lazarus amicus noster dormit*. Psalmo 138. *Nimis honorati sunt amici tui Deus*. Ubi & significantiùs graecè apud Septuaginta *traipsi oi, Stadales tui, familiares tui*. Item Sapientia ipsa inter ceteras laudes, amicos Dei constituere dicitur.